

Anmärkning.

Häraf ses, att man i en sak, der en Landshöfding ganska lagligen förfarit, ändå kan utan ansvar beskylla honom att hafva utöfvat våld och missbrukat Embetsmannar-rättigheter, samt att en så förolämpad Embetsman ej erhållit någon handräckning af Justitie-Ombudsmans-Embete. Hvilketdera är likväl mera förgripligt, att på ofvanberörde sätt angripa en Embetsman, än såsom Herr Scheve i sina af Nya Posten klandrade besvär sig yttrat, att om den eller de öfvervara målet, så vet han förut huru det går?

Anekdot rörande Konung Fredrik II i Preussen.

Berlin d. 14 Dec. 1779. Följande Protokoll öfver Kammar-Rätts-Råderna Friedell, Graun och Ransleben är af Hans Kongl. Maj:ts sjelf dikteradt, och på Dess befallning infördt i Berlinska Tidningarna, som haft så stark åtgång, att man knappt hunnit trycka så många exemplar, som blifvit reqvirerade.

På allernådigste tillfrågan: Om man vill dömma den Bonde att betala utlagor, hvilken man fräntagit plog och kärra, och allt hvarmed han skall föda sig: kan man det göra?

Blef af dem svaradt: *Nej.*

Vidare: Om en Mjöltnare intet vatten har, och således hvarken kan mala eller förtjena något, kan man ändå ta qvarnen ifrån honom därför att han ej betalt sin skatt: är det rättvisa?

Dertill blef svaradt: *Nej.*

Men här är nu en Adelsman, som vill göra en kanal, och för att få mera vatten i kanalen, låter han gräfva en graf, hvarigenom vattnet ledes ur en liten flod, som drifver en qvarn, in i hans kanal: Mjöltnaren förlorar derigenom vattnet och kan icke mala; och om någon möjlighet var kvar, så är det dock blott att han kan mala om våren 14 dar och sent på hösten 14 dar. Dock påstås, att Mjöltnaren skall betala skatten lika som förut, då han hade fullt vatten. Men han kan icke betala afgiften när han icke har inkomsten. Hvad

göra de Custrinske domare? De befalla att qvarnen skall säljas, på det Adelsmannen må få sin skatt, och det härvarande Kammar-Rätts-Tribunalet stadfäster sådant: det är högst orätt, och detta utslag är tvert emot Hans Kongl. Maj:ts landsfaderliga intention. Hans Maj:t vill fastmer, att hvar och en, vare sig förnäm eller ringa, rik eller arm, skall njuta prompt handräckning af lagen, och att det skall ske lika rätt åt en hvar af dess undersåtare, utan anseende till person eller stånd. Hans Kongl. Maj:t vill derföre, i anseende till det emot Mjöl-naren Arnold i Neumark utfärdade och här stadfästade högst obilliga Utslag, statuera ett eftertryckligt exempel, på det samtlige Domstolarne i alla dess provinser må kunna spegla sig deri och icke vidare begå så grof orättvisa; ty de skola veta, att den ringaste bonde, ja en tiggare, är lika så väl en människa, som Konungen, och att dem bör ske lika rätt; ty inför Rätten äro alla människor lika, antingen en Prins anklagar en Bonde, eller tvertom, så är Prinsen Bonden lik; och vid slika tillfällen måste blott handlas efter rättvisa, utan anseende till personen. Derefter må sig nu Justitie Collegierna i hela landet rätta; och om de sätta naturliga billigheten å sida, och icke skipa rätt utan anseende till person eller stånd, så skola de få med Hans Maj:t att göra; ty ett Justitie-Collegium, som öfvar orättvisa, är farligare och värre än ett band af tjufvar; för dem kan man akta sig, men för skälmar, som bruka Justitiens mantel, för att utföra sina elaka passioner, för dem kan ingen människa akta sig: de äro argare än de störste spetsbofvar i verlden, och förtjena dubbelt straff. I öfrigt förständigas Justitie-Collegierna tillika, att Hans Maj:t utnämnt en ny Stor-Kansler: Hans Maj:t vill ickedessmindre sjelf granneligen tillse i alla sina provinser, och befaller äfven härmed på det eftertryckligaste: 1:o Att alla processer snart afgöras. 2:o Att Justitiens namn ej varder profaneradt genom orättvisa. 3:o Att man förfar lika med alla personer, som komma för Domstolen, vare sig Prins eller Bonde; ty der skall allt vara lika. Men så framt Hans Kongl. Maj:t i dessa stycken skulle finna något fel begånget, så kunna Justitie-Collegierne redan förut föreställa sig, att de med yttersta sträng-het skola blifva straffade, så väl Presidenten som Assessorerne, hvilka fällt ett med tydlig rättvisa stridande domslut, hvarefter samtlige Justitie-Collegier i alla dess provinser hafva sig helt bokstafligen att efterrätta. Berlin den 11 Dec. 1779.

FRIEDRICH.

STOCKHOLM, Tryckt hos CARL DELÉN.

N:o 57.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 12 Maj 1812.

Nå, sade vår hederlige Honnête, nu har också sjelfva

Nya Posten

blifvit galen. Förr trodde jag, att det endast var Journalen för Litteraturen och Theatern, som fritt skulle få ljuga och vara tråkig och besatt: nu har också Nya Posten blifvit smittad af Wallmarkismen. I N:o 36 för den 8 i denna månad har man infört så kallade *oförgrifliga* (eller rättare *obegripliga*) *anmärkingar vid veckoskriften Skandinavien*, som, utom det, att de ej innehålla hvarken tankar eller stil, grunda sig på — en verklig lögn. Det är magstarkt att se förmätenhet och dumdristighet gå så långt, att den, som icke kan läsa innantill, och följaktligen ej heller kan begripa hvad han läser, ändå vill bjuda till att kriticera. Anmärkaren anfäktar sig öfver den sats i *Skandinavien*, «att *Sverige* långt för detta kunnat vara en Rysk provins, och att det med en klok styrelse derigenom kunnat vara i ett bättre stånd än det nu är.» När man läser Anmärkarens chaos af sammanhopade uselheter, uppspådde med !!! och med ??? i stället för tankar, så fäller man genast den dom, att antingen är *Skandinavens* författare galen, eller också måste *Nya Postens* vara det. För att nu få veta hvilkendera af dessa besitter

denna höga grad af modern upplysning, behöfver man endast *läsa* Skandinavens, likväl med så öppna ögon, att orden synas rediga för ögat, och man finner då genast, att hela beskyllningen emot Skandinavens är *in totum & tantum* en uppenbar osanning, som likväl utgjort ett långt afhandlingsämne för Nya Posten och gifvit anledning till alltför höfliga beskyllningar af *vanvett, orediga fantasier* m. m. Nya Posten har således afhandlat ett ämne, som icke är till, samt ljugit och varit ovettig på köpet. Skandinavens säger ganska tydligt, att *Finland* (NB. ej *Sverige*) kunnat vara en Rysk provins, och att *Sverige* derigenom (NB. genom förlusten af *Finland*) kunnat vara i ett bättre tillstånd än det nu är. I stället för denna ganska tydligt framställda tanke, förbyter nu Nya Posten, på fri hand och på eget bevåg, ordet *Finland* med ordet *Sverige*, och beskyller Skandinavens för det vanvett, att hafva påstått *Sverige* kunnat vara lyckligare, om det blifvit en Rysk provins, hvilket likväl är rakt stridande mot Skandinavens ordalydelse; men för nuvarande anmärkare kommer det ej så noga på en lögn mer eller mindre. Om Skandinavens författare vill nedlåta sig att besvara Nya Postens galimatias och låta sin åska ljunga öfver dessa omogna anmärkare, hvilket man önskar och hoppas, och om tidens Aktorer vilja sysselsätta sig med åtal emot *verkliga* brott, så är, genom Nya Postens ogrundade beskyllning emot Skandinavens, ett godt tillfälle att anklaga för *lögnaktiga uppgifter* och *vrängda framställningar*, och således en möjlighet att få en skrifklädig person *lagligen* bestraffad, utan att behöfva förvränga sjelfva Tryckfrihets-förordningen.

Undersökning om orsaken, hvarföre Ständerne, men ej Konungen, enligt 1809 års Regeringsform, äga rättighet att afsätta Högsta Domstolens Ledamöter? (Insändt.)

Jag tillstår genast, att jag vid denna undersökning nödgas hjälpa mig fram med gissningar. Jag gissar således, att orsaken till detta nya stadgande ej är någon annan, än att skilja Domare-makten från

allt beroende af den Exekutiva. Jag medger att i visst afscende finnes här ett slags princip; men jag tror deremot, att när frågan är om den *Högsta* exekutiva makten, är principen alldeles icke lämplig. *Domare*-makten måste ofelbart subordinera under *Lagstiftande* makten; i annat fall skulle hela Samhället bero af den förra, och en särskilt *Status in Statu* skulle då uppkomma; det vill säga: det *hela* skulle bero af en *del*. Lagstiftande makten utgöres af Konung och Ständer gemensamt. Ständerne, som blott utgöra en *del* af denna makt, äga nu rättigheten att afsätta Högsta Domstolens Ledamöter. Konungen åter, som utgör den andra delen af denna makt, äger deremot icke denna rättighet. Den ena delen har således vidsträcktare rättigheter än den andra. Deraf följer den för Samhället betydliga olägenhet, att om Högsta Domstolens Ledamöter företogo sig att utöfva våld och orättvisa i deras domslut, så voro de ändå säkra att få sitta kvar på sina platser till nästa Riksdag, och således i 5 år. En rättvis Konung vore således, i grund af Regeringsformen, nödsakad att se orättvisa utöfvas i sitt eget namn emot sina undersåtare, utan att kunna förekomma det. Jag nödgas åter hjälpa mig fram med gissningar, för att utreda orsaken till detta stadgande. Se här:

Skälet kan troligen icke vara något annat, än att en Konung, som ville föreskrifva Högsta Domstolen, huru den i någon viss gifven fråga borde dömma, icke skulle kunna genom afsättning hämna sig på de Ledamöter, som *icke* villfarit hans begäran. Men — huru ofta skulle väl en Konung vilja inblanda sig i privata rättegångar, af hvilka han hvarken ägde nytta eller skada? och (om så någon gång skedde) hvilken Konung skulle väl vilja hämna sig på ett sådant sätt? Ingentera af dessa händelser är ens tänkbar. Men det är en långt större möjlighet, att visse af Ständernas Ledamöter, om antingen de sjelfve, eller ock deras släktingar och vänner, förlorat någon rättegång, skulle söka att hämna sig, och hos Opinions-Nämnden kunna verka till några Ledamöters entledigande. — Än mer: — Skulle väl, i fall en Regent ville influera i en rättegångsak och i beslutet deltaga med sina 2:ne röster, här i Landet finnas så sjelfständiga och

oberoende personer, med så fasta karakterer, att de skulle neka att göra en Regent till viljes, utan sätta sig honom emot? Man kan icke framvisa 2, än mindre 12 sådana personer, som af *öfvertygelse* gjorde ett sådant steg: snarare skulle det kunna ske *emot* deras öfvertygelse och af trotsighet, om de vågade. Den som tvislar härpå, känner ej sitt eget tidevarf. Hela denna försigtighet tjenar således till ingenting annat, än att försäkra *opålitliga* Embetsmän om bibehållandet af ett Embete, som de förtjent att mista.

För att äfven i detta fall återställa Konunga-makten i sin rättighet öfver Justitie-Råden, lika som öfver Stats-Råden (hvilkas förseelser äro mindre farliga, emedan Konungen ej är förbunden att följa dem), synes lämpligast, antingen att Konungen undfår samma rättighet som Ständerne, att afsätta Justitie-Råden, eller öck så, att det sker gemensamt, så att Ständerne kunna hos Konungen föreslå vissa Ledamöters afsättande, och Konungen likaledes hos Ständerna; då det ej vore troligt hvarken att Konungen skulle afslå Ständernas proposition, eller Ständerne afslå Konungens.

För öfrigt finner jag öck den proposition, som blifvit föreslagen i veckoskriften Åskådaren, vara ganska billig, att Justitie-Rådets dom ej bör kallas Konungens, utan Högsta Domstolens dom, och underskrifvas af Justitie-Råden, men ej af Konungen, hvars namn icke bör ohelgas, och således icke heller bör undertecknas en dom, som möjligtvis vore olaglig.

Om Ständernas tänkesätt, i anseende till Högsta Domstolens Ledamöter, äfven hädanefter skola utrönas genom Opinions-Nämnden; så synes den ändring i nuvarande voterings-sätt vara högst nödig, att votering genast anställles med *ja* och *nej* öfver hvarje Ledamot särskilt, då hvar och en, som har $\frac{2}{3}$ af rösterna emot sig, bör afgå, äfven om de misstänkte personerne voro flere än 3; ty det är en orimlighet att någon skall bibehållas, som har allmänna rösten emot sig. Det nuvarande voterings-sättet med *ja* och *nej* öfver *alla* Ledamöterna på en gång samfält, är sårande och förolämpande för hvar och en redlig Ledamot; ty om *nej* icke utgör pluralité, och den sednare voteringen icke går i verkställighet, så dela alle Ledamöterna gemensamt det obehagliga öde, att vara inbegripne under dessa *nej*, ehvad de äro oskyldige eller icke, hvilken ledsamma belägenhet hvar och en oskyldig bör kunna undvika.

N:o 58 och 59.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Fredagen den 15 Maj 1812.

Parallel.

Då Kronan icke njuter skatt af Nybyggen, så länge de till deras iståndsättande beviljade frihets-år räcka; så bör ock Nybyggaren, under samma tid, vara befriad ifrån all afgift till Presten. Kongl. Reskriptet den 27 Juli och Kgl. Kamm. Coll. Cirkul. Bref d. 14 Sept. 1789.

Presten äger icke, mer än Kronan, att, så länge de, till Nybyggets uppodling och iståndsättande, till skattskyldigt hemman beviljade frihets-år räcka, af Nybyggaren utfordra någon tionde i spannmål. Kgl. Kungörelsen den 15 Aug. 1789.

Prest-Ståndet har jemväl åtagit sig erläggandet af en extra krigshjelp under krigstider m. m. samt *estergifvit rättigheten* till sädes-tiondes upptagande af *Nybyggen* och Nyodlingar af förut icke bärande oländig mark, under de af Kongl. Maj:t och Kronan åt innehafvaren förundta frihets-år. Riksdags-Beslutet af d. 2 Maj 1810, S. 9.

Ägde Konungen att sålunda i nåder förordna; hvori består då koncessionen?

Ägde åter Konungen det icke; huru kunde då saken oanmärkt passera 1800 års Riksdag?

Dagligen inkomma svar på våra prisfrågor. Vi företogo i gärsvaren på den framställda frågan:

Hvad är den så kallade belevnenheten, i och för sig sjelf?

Ett ibland svaren hade till valspråk: *Quod decet honestum est, Et quod honestum est decet.* CICERO. Det lydde sålunda: «Det gifves 2:ne slags belevnenhet, nemligen i umgänge och i stil. Belevnenheten i umgänge är i och för sig sjelf ej annat än en förställning, och i nära släktskap med falskheten. Ju mer odygderne ökat sig, och ju mer man hittat på den konsten att söka göra dem hemligt och att fördölja dem för den allmänna uppmärksamheten, för att få passera för hederlig, ja till och med för dygdig, ju mer har det varit angeläget, att genom komplimenter, tilltrugade höfligheter och ett strängt val af ord, göra sig behaglig i sällskap, på det man måtte inbilla alla, att en person, som i sitt yttre väsen vore så städad och regelmässig, omöjligen skulle kunna hysa någon inre benägenhet för odygden, utan tvertom vara alldeles fläckfri. Detta påhitt, som, efter all sannolikhet, leder sin upprinnelse från en mer förfinad elakhet i hjertat, förenad med begäret att dölja den, har efter hand blifvit en allmänt antagen vana, som icke kan öfverträdas utan att bryta mot hvad man kallar anständighet. Men denna vana har också förstört den rena, enkla, ursprungliga upprigtigheten, och gjort, att ju mer man umgås, ju mer finner man, att ganska få förtjena att bli trodde på sina ord, eller mena hvad de säga. Sättet, att rent ut säga en menniska i synen hvad man har henne emot, är nu förvandladt till den vida nedrigare utvägen, att förtala folk på deras bak, oaktadt man är höflig och belevvad i deras närvaro. De fleste dygder äro nu endast parad-dygder; man spelar liksom efter noter vissa personnager i Publiken, och man är allt annat än hvad man synes vara. Belevnenheten har således varit den ginaste utväg, för att kunna dölja hvad man verkligen är. Från belevnenheten har sedermera härflutit ett ännu mer förfinadt sätt att vara, som fått namn af etikett, men som derjemte åsyftar ett slags vördnadsbetygelse. Af-

ven denna har blifvit öfverspänd, så att det i Spanien var vid lifsstraff förbjudet, att vidröra en Spansk Drottning's fot, ända intill dess att Prinsessan Lovisa af Orleans, som blef gift med K. Carl II, råkade falla af en yr häst, hvarvid hennes fot fastnade i stegbögeln. I många afseenden är också etiketten icke annat än en viss stelhet, och är detsamma i moraliskt afseende, som dykränger, styfkjortlar och snörlif äro i fysiskt. — Belevfvenheten sträcker sig äfven till ord, så att vissa alldeles icke få nämnas, ej blott de *verkliga* oanständiga, utan också andra. Det anses numera för mindre obelevadt, att *vara* en skurk, än att så *kalla* en annan, som verkligen är det, och en person, som på ett finare sätt stulit från Kronan eller från medborgare, är, så länge han icke offentligen slitit spöstraff, mindre utskämd i allmänna sammanlefnaden, än den skulle bli, som i ett sällskap beskyllde en sådan att hafva stulit, oaktadt hela världen vore öfvertygad att beskyllningen vore grundad. Men *männe* icke detta slags belevfvenhet i visst afseende lemnar odygden friare händer? och *männe* icke många tilltag skulle bli ogjorda, om man mindre krusade, utan rent ut sade till den som begått det eller det: *Herre, ni är en skurk; ni måste afhålla er från vårt sällskap.* Men nu skulle den, som vågade säga så, sjelf äfventyra att få gå på dörren, under det att sjelfva herr skurken fick bli kvar. När lagarne icke strängt efterleivas, och när de icke heller kunna vara vidsträckt nog för att åtkomma *alla* skurkar, så vore det väl icke obilligt, att i allmänna sammanlefnaden få utmärka en sådan. Man ser många obehagliga händelser inträffa, just för det man tror att Lagarne ej gifva upprättelse, om man skulle påkalla dem, eller ock att upprättelsen länge skulle uppskjutas. Man skulle aldrig sjelf hvarken utdela käppslängar eller örfylar, om man väntade sig att få snar upprättelse af Lagen. Hvad äro dueller annat, än en följd af Lagen's otillräcklighet? och hvarifrån hafva väl de större och oroligare uppträden härledt sig, om icke från tanken att man lidit orätt, och att man icke hade någon hjälp af Lagen att vänta? Skulle väl någonsin någon förnäm man offentligen oförrättas af en allmänhet eller af en

enskilt, om man icke trodde, att han vore brottslig och att Lagen icke kunde träffa hans höga stånd, utan blott vore gjord för den lägre hopen? I denna tro styrkes Allmänheten alltid, enär bekanta och allmänt ådagalagda förbrytelser af någon högre person lemnas alldeles obestrafade, och än mer när någon fara hotar hans anklagare. Min mening är ej att försvara den utvägen, att man sjelf skall taga sig rätt, ehuru en kroppslig bestraffning emellan fyra ögon ofta är ganska helsosam; men jag ville blott så mycket afpruta på belevnheten, att en sann beskyllning icke skulle anses oanständig att framföra; ty nu går den oanlagade bofven lika så fri och ofta friare, än dygden, hvilken aldrig beljuger, men sjelf blir ofta beljugen af bofvarna. I den belevade verlden har man nu ingen att *slåss före* och ingen att *slåss med*. Man *tjenar* utan ömhet, och man *förtrycker* utan hat.

Belevnheten i stil är också ett af de påfund, som ej tillhörde forntiden, och man har ansett en viss värdighet äfven i liknelser vara nödvändig, intilldess att en sannare känsla i sednare tider öfvervunnit denna fördom, och stadgat, att skillnaden emellan den ädla och oädla stilen mer beror på valet af uttryck, än af sjelfva bilderna, och man har medgifvit, hvad Horatius sagt, att det som kan målas med penseln, kan också föreställas af skalden; hvarigenom man således med säkerhet trott sig kunna följa forntidens mönster. Ibland det lilla antalet af så kallade stora genier, som utgöra vår beundran, och som endast genom deras naturliga och ojemförliga talang hafva skapat mästerstycken, gifs det alltid något stort och ädelt midt ibland de oordentligheter, som synas framställa sig i deras arbeten, och som äro vida skönare än alla de slipade behagligheter, som framställas af de snillen, hvilka blifvit förfinade genom umgänge, reflexioner och läsning af andra författares arbeten. Ett snille, som inhämtat mycken konst och vettenskap, får alltid derifrån vissa intryck, som förorsaka ett slags efterhärming, hvilken likväl ofta i sjelfva verket icke är till, ehuru det så synes för läsaren. Ibland Österländska författare finner man många sådana original-snil-

len, som icke blifvit danade af konsterna. Hos Homerus träffar man en oändlighet af qvickheter, som Virgilius aldrig kunnat efterhärma, och i Gamla Testamentets Böcker finner man ställen, som äro högre och mycket ädlare än sjelfva Homers. Men om man måste medgifva forntidens författare ett djerfvare och mer upphöjdt snille än de modernare, så måste man också medgifva, att de förre icke nalkades, utan snarare voro *nedanom* de sednares noggranhet och delikates. I liknelser och allusioner, allenast de ägde någon aflägsen likformighet, gjorde de förstnämde för öfrigt sig ingen möda, icke ens att iakttaga belevnenheten. Sjelfve Salomo och Homerus gifva oss derpå exempel. Men desse forntids-författare, som bebodde heta klimat, ägde således en lifligare imagination, hvaremot det man kallar belevnenhet i stil och i allusion är en nyare upptäckt af författare i mer tempererade luftstreck, som, genom förfining och en samvetsgrann noggranhet, velat uppfylla hvad som felades dem i kraft och i snillets liflighet. Shakespear var likväl ett märkvärdigt exempel, att verkliga natur-snillen äfven kunna uppkomma i ett kallare klimat. Ingenting är likväl löjligare, än då författare af en kysk och medelmättig imagination vilja likna dessa så kallade natur-snillen, och med ett slags konst-metod vilja efterhärma deras så naturliga irregularité. De skapa derigenom blott missfoster, och man har så kallade Pindariska Oden, som äro vidunder och så mycket mindre likna Pindarus, som han var ett snille af första rangen, hvars häftiga eld ägde en vidsträckt skapelse-förmåga och en ädel qvickhet. Men, det gifves ett annat slags belevnenhet i stil, som bör nyttjas när frågan är att bedömma andra, i synnerhet dem, som icke gjort oss något emot. Det är likväl nästan ett allmänt fel hos alla som öfverlemna sig åt Muserna, att vilja göra sig en stor reputation, och att, när de misslyckas på denna branta väg, de företaga sig att kriticera och vilja sönderslita andras arbeten, som förtjent Allmänhetens benägna bifall. Då de se sig ej kunna uppväga deras medbröders förtjenst, beflita de sig att förringa dem, för att åtminstone kunna gifva sig sjelfva den smickrande illusionen, att stå i bredd med dem. Sällan lemna

sig någon åt poesien, utan att anfälla sina medbröders och sina rivalers reputation. De moderna författares okunnighet, myckenheten af tidehvarfvets dåliga författare, poesiens förfall m. m., se der de vapen, med hvilka förtalet förser dem. Emedlertid är detta just det snaraste sättet, att sjelf förfela sin egen reputation. Ingenting är osmakligare, än kritiska arbeten, hvilka gifva liksom Gudasvar med en dogmatisk stil, i en pedantisk ton, utan snille och imagination. Deremot hafva de mest sällsynta snillen af samma tidehvarf varit förnade, varit hvarandras vänner och hedrat hvarandra inbördes. Så var hela den mängden af stora snillen, som tillhörde Augusti tidehvarf, hvilket följaktligen var en motsats af vårt eget. Virgilius och Horatius hade tilläfvntyrs aldrig intagit ett så högt rum i odödlighetens tempel, eller vunnit denna stora reputation, om de icke varit upprigtige vänner och nitfulle beundrare af hvarandra. Men under det att Gallus beundrade Virgilii öfverlägsna snille, samt Propertius, Horatius, Varius, Tucca och Ovidius sjöngo hans beröm, utöste den äfjige Bavius och den okände Moevius den bittraste galla mot denna stora man, hvars ovänner de voro. De vunno likväl ej annat, än deras egen skam. De ägde icke heller snille. Det mest utmärkande kännetecken på storhet i själen är den afsky man har för afund och den vämjelse man hyser för förtal emot snillen. Dessa låga passioner herrska likväl mer ibland dåliga författare, än bland alla andra menniskor. De glömma att Horatius sagt: *Ingenium cui fit, cui mens diviniior, atque os magna sonaturum, des nominis hujus honorem.*

Om Försäkrings-Öfver-Rätten.

Man börjar nu allmänt inse både onyttan och orimligheten af privilegierade domstolar, hvilka alla dömma efter olika principer. Alla Justitie-frågor borde derföre få dragas till Hof-Rätterna. Derigenom upphörde också Försäkrings-Öfver-Rätten. Men om denna domstol än vidare skall kvarstå, så synes likväl den ändring böra göras,

att man i dess domar skulle få söka ändring på högre ort. Att låta berö vid en enda domstols dom, synes vara att lägga för stor makt hos en enda korporation: och då man äger rättighet att till Högsta Domstolens pröfning draga alla andra slags frågor; så gifves ej heller något skäl, hvarför icke Försäkrings-Öfver-Rättens domar också skulle få dragas dit. Det synes obilligt, att Thronen skall vara stängd i Assekurans-frågor, då den är öppen i alla andra.

Att tänka på.

Förledne onsdag läste man, i Journalen för Litteraturen och Theatern, en recension, der Recensenten, i likhet med det vanliga Skubbgrenianska echo, omtalar vår *lama Polis* och dess skyldighet att förbättra *sedligheten*, så inom som utom *hus*. Men hvari består då denna *lamhet*? Har någon *begärt*, men icke *fått*, handräckning af Polisen i Stockholm? Hvad har väl Polisen underlåtit af sina skyldigheter? Kan väl Polisens bevakning i Stockholm bli så vidsträckt, som i Paris, och kan väl ett lika antal väl lönade Polis-betjenter underhållas på det förra, som på det sednare stället, då till Polisens underhåll i Stockholm endast äro anslagne 3000 R:dr, och i Paris åter 2 $\frac{1}{2}$ million livres? Man skall besinna allt detta förut, förr än man klandrar i vädret, och kastar skugga på tjänstemän, som icke förtjena den. Den oveldige undrar snarare, huru Polisen, med så litet understöd och ett så ringa antal betjente, kan vara i den verksamhet den är. *Impossibilia non sunt petenda.*

Följande utdrag af ett Bref från Christiania, dateradt den 20 April 1812, torde någorlunda upplysa Norrska Nationens tänkesätt emot Sverige.

Tit.

«Hastigt har vår Armé blifvit samlad och posterad på Svenska gränsen med så mycken skyndsamhet, som hade 50,000 Svenskar stått för Fredrikshalls murar. De medborgare, som älska freden med våra

grannar, fråga hvarandra om orsaken till Arméns uppbådande just då, när vi med säkerhet veta, att Sveriges Armé ännu icke gjort någon rörelse till uppbrott, och att den afbidar den vackrare årstiden, för att begynna öfningarna för sina nya Soldater och fortsätta de vanliga för sina äldre troppar.

Den trygghet och det lugn, som råder hos vår granne, sätter oss i förundran. Sverige finner utan tvifvel, att vi brutit de band, som bibehålla grannsämjan, då vi under sjelfva fredslugnet uppbringat Svenska skepp och derigenom undergräfvit välståndet för flera Svenska Handelshus; men det, som allrämest väcker vår oro, är att finna oss vara i ett offensift tillstånd mot en Nation, hvilken vi hafva att tacka för vår existens, och som, oakadt alla skäl till klagan emot oss, ändå, med äfventyr af egen hungersnöd, utfört sin spannmål till våra hamnar, för att beskydda oss för hungerns fasa. Vi hafva förbjudit utförsel af våra hästar; men Sverige har likväl tillåtit oss fri upphandling af sina; ty det vet att vi äro i behof af dem för våra arbeten. Desse hästar hade i Sverige varit behöflige för dess inrikes transporter; men vi nyttja dem nu till krigiska företag emot Sverige sjelf, hvars boskapshjordar förse våra marknadsplatser, och vi låta nu dessa hjordar tjena till uppehälle för manskap, som synes ärnadt att vilja anfälla Sveriges inbyggare. Sverige har tillåtit fri passage genom sitt land af våra troppars beklädnad, samt af vapen och ammunition, som synes oss ärnadt att användas emot sjelfva Sverige.

Desse fiendtlige tillrustningar smärta alla vältänkande Norrmän. De se med förtrytelse, att de med rättvisa skulle kunna anklagas för otacksamhet, om Sverige nödgades underställa vårt uppförande Nationernas oveldiga domstol; och denna tanke är motbudande för alla de Norrmän, som ärft deras förfäders hederskänsla.

Med rörelse har jag gjort Er denna bekännelse i det ögonblick, då vår politik tyckes leda oss till vår egen ofärd och till eviga förebräelser af en ädel Nation, i hvars grannskap naturen nedsatt oss, för att med den lefva i en beständig vänskap och förtroende.

N:o 60.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 19 Maj 1812.

Hushållning.

Utdrag 1:o af *Anmärkningarne* vid Stockholms Allmänna Barnhus-Kassas räkning för år 1809, samt vid den under nämnda år derstädes hållna, så kallade Persedle-räkningen; — af Redogörarens *förklaringar*, samt — 2:o af (något?) Departements (vid Allmänna Fattigvården) afgifna *utlåtanden*.

Anmärkningen.

9:de. *Ved- och Ljus-räkningen* afförer såsom åtgångna inom Barnhuset (flera dessa Tjenstemäns Stats-ved af 37 famnar oberäknade), den ovanliga och ansenliga quantiteten af *Tvåhundrade Sextiesex* (266) famnar *Al-, Tall- och Granved* för NB. *Tjugeett Eldrum* *), (och finnes dervid in margine denna mening anförd: «till 21 eldrum, inberäknad åtgången till matlagningen, bakningen, tvätten och badningen, samt för Öfver-Direktören och Inspektoren efter behof.»)

Enligt särskilt beting, se Kassa-räkningens verifikationer sub fol. 16-17 & 18, äro 9 famnar ved aflemnade till tvätterskan; af rågmjölet lära, enligt vecko-utspisningen, circa 2260 lisp. vara uppbadade till bröd, hvartill ej fullt ut 14 famnar ved bort åtgå vid ett

*) Om ock 50 procent flera?

Krono-bageri, enligt der föreskrifven stat; men antagom åtgångèn till bakningen inom Barnhuset, för större säkerhet, till 17 famnar; och om för Herrar Öfver-Direktörens och Inspektorens *enskilda behof* 30 famnar antagas såsom behöflige, återstå ändå 210 famnar för 21 eldrum, hvilket tyckes vara mer än öfvernog, åtminstone mycket mer än för andra publika verk å Stat bestås. — Då, enligt föregående kalkyl, i hvarje af de 21 eldrummen i Barnhuset, 10 famnar ved måste vara konsumerade, torde den nödiga matlagningen och badningen utan svårighet kunnat bestridas — *och ändå öfver 100 famnar besparas!!!*

Revisorerne önska, att Kongl. Direktionen i detta ämne behagade fästa en särdeles uppmärksamhet, hvarigenom för stor misshushållning kan förebyggas och en nyttig besparing af denna numera dyrbara artikel vinnas — *likväl utan de späda varelsernas förnärmande.*

Öfver-Direktörens Förklaring.

Hvad ved-konsumtionen beträffar, åligger mig dervid ingen annan befattning, än att föra till räknings hvad som blifvit inköpt, och afföra åtgången.

Utlåtandet.

9. §. Då, enligt Herr Öfver-Direktörens tillkännagifvande, vid ved-upphämtningen till Barnhuset *alla möjliga försigtighetsmått till nödig kontroll vidtagas, portarne tillbörligen stängas och förvaras, samt portvakt nyttjas, och dessutom Inspektoren och Vaktmästarne genom Instruktionen hafva sig ålagdt att tillse, det med veden hushållas, fann Departementet, med afseende å den afgifna förklaringen, härvid för det närvarande något vidare icke vara att åtgöra, än att, till ledning för framdeles möjliga förbättringar i detta afseende, vederbörande Tjenstemän å Barnhuset kunde uppdragas, att med sina upplysningar och förslag i allt hvad detta ärende rör, till Barnhus-Styrelsen inkomma.*

År 1812, den 15 Febr., blef, i anledning af Herr Öfver-Ståthållaren och Kommendören Skjöldebrands framställning, hos Direk-

tionen öfver Allmänna Fattigvården beslutadt, att, i afséeende på den anmärkta betydliga ved-konsumtionen, Ombudsmannen Proto-Notarien Eckerman skulle i rummen å Barnhuset anställa prof-eldning, till utrönande af det behöfliga quantum ved, som för inrättningen bör åtgå, samt derefter till Kongl. Direktionen inkomma med utlåtande öfver allt hvad i denna omständighet kan vara att andraga, samt huruvida anledning förekommit, det någon af Barnhusets Betjening, genom försummelse eller annan felaktighet, gjort sig till ansvar skyldig.

År 1811 den 9 Nov. anmälte Herr Öfver-Ståthållaren hos Direktionen öfver Allmänna Fattigvården, att han, under besök på Barnhuset och Spinnhuset, funnit lärft, som af Kongl. Direktionen skulle vara upphandladt och emottaget, hvilket varit af så oduglig beskaffenhet, att Herr Öfver-Ståthållaren sett sig föranlåten anbefalla, det lärftet borde till Kongl. Direktionens eget skärskådande uppsändas, hvarefter lärftet fans vara nerfläckadt, sannolikt tillförene brukadt och med odräglig terpentins-lukt besväradt; i anseende hvartill beslöts, att undersökning vid Polis-kammaren skulle ske, för att utröna, genom hvilken föranstaltande en så oduglig vara blifvit levererad. Efter det en sådan undersökning skett, och Stadsfiskalen Lindman, såsom Aktor, påstått: «att protokollet borde till Kongl. Direktionen insändas, för att sätta Kongl. Direktionen i tillfälle, att emot Öfver-Direktören eller Kongl. Direktionens öfriga tjenstemän vidtaga nödig åtgärd, bléf undersöknings-protokollet den 14 Dec. 1811 hos Kongl. Direktionen föredraget, och en afskrift deraf Herr Öfver-Direktören tillställd; vid hvilket tillfälle också Herr Öfver-Direktören hos Kongl. Direktionen anhöll, att undfå behörig justifikation för sin förvaltning; hvilken justifikation blott af 3:ne Ledamöter bifölls; men de öfrige remitterade målet till Öfver-Ståthållare-Embetet, att dermed, på sätt nödigt pröfvas, förfara.

Om Rådstufvu- och Kämnärs-Rätter.

Dessa Domstolars indragning i de mindre Städer har flera gånger varit ställd i fråga, samt att lägga Lagskipningen i Städerna under Lands-Rätternas jurisdiktion, så att endast det ekonomiska skulle tillhöra Borgmästarne och Magistraterna. Då man måste medgifva, att i hela Staden ofta ej finnes mer än 2:ne litterata personer, nemligen Presten och Borgmästaren, och den sednare icke heller alltid; så kan man lätt föreställa sig, huru Rådsmännen i en sådan Stad skola vara beskaffade, och hvilka domar man bör kunna vänta sig af hofslagare, repslagare, krukmakare och dylika, som ingenting lärt utom deras handverk. Organisationen af sådana Domstolar är i sanning att göra narr af Lagskipningen. Man må icke anföra exemplet af Härads- och Lagmans-Rätter, der Nämnden består af Bönder; ty Nämnden är rätteligen ej i annat fall deltagande i domen, än då *hela* Nämnden är ense; men i Kämnärs- och Rådstufvu-Rätter är förhållandet helt annorlunda. Der äger hvar Ledamot sin egen gällande röst, och der kunna blott någre få handverkare utgöra pluralité. Man förmodar väl, att en skicklig Borgmästare bör äga det inflytande, att *hans* mening blir gällande; men inflytande bör icke äga rum vid en Domstol, och den, som icke känner grunderna för den mening han yttrar, bör icke få yttra *någon*. Hvarföre skulle icke, liksom vid Härads-Rätt, domslutet endast kunna utgöras af Borgmästaren, undantagande i de fall, då *alla* Ledamöterne voro ense?

N:o 61 och 62.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Fredagen den 22 Maj 1812.

De många påminnelser, som tid efter annan inkommit, ha föranlåtit oss, att de 2:ne sista sessionerna släppa allt annat, för att företaga oss alla de vidlyftiga anmärkningarna mot

Journalen för Litteraturen och Theatern.

Ibland den oerhörda myckenhet af kritiker, som till oss inkommit öfver denna Journal förledet år, föll lotten först på en anonym skrift, af följande innehåll: «Ingen Jurnal har blifvit så häcklad, som denna, och ingen har gifvit så många anledningar dertill, genom origtiga uppgifter, genom brist på logik, genom yttrad afund och genom otidighet. Jag är ej ibland de förolämpade, och kan således yttra mig så mycket mer oveldigt. Jag bör derföre bekänna, att jag funnit några artiklar ej vara utan värde, men också, att ganska många varit behäftade med de gröfsta fel och med de största orimligheter. Fältet för kritik i dessa sednare omständigheter är så stort, att jag aldrig skulle sluta, om jag ville nagelfara allt. Jag vill derföre nu till en början endast upptaga några få af de ställen jag funnit origtiga.

Kritikerne öfver Herr Küsters musik närma sig nog nära till pasqvill. I öfrigt gäller den anmärkning i allmänhet, att nästan alla

kritiker i Journalen, åtminstone på något ställe, varit ohöfliga och plumpa. De enda undantag jag funnit, äro kritiken öfver Hr Silverstolpes Språklära och sista anmärkningen i N:o 287 och 288 emot Åskådarens yttrande angående brottmåls-lagarna, hvilka kritiker begge äga en viss förtjenst.

Sid. 172. När man recenserar en skrift, der det säges: *jag vill nu ingenting ha*: så skrifver man i recensionen ordet: *numera*: i stället för *nu*, för att leda sig till det resultat, att författaren förut velat ha något. Det är dåliga anmärkares vanliga utväg, att *ljuga* ett ord eller par, för att komma till sitt mål, och Journalen innehåller flera prejudikat i denna del. Eljest, och efter mitt begrepp om språket, kan ordet *nu* lika så snart betyda *ännu*, som *numera*. Man gör likväl både klokast och hederligast, att icke recensera falskt, och att rätt och slätt anse ordet *nu* endast vara detsamma som — *för det närvarande*; ty all annan explikation beror på gissning.

Sid. 189 lemnas Allmänheten den nya upplysning, att, när vid *bortvexlingen af Speciemynt emot Bankosedlar, uppgäld tages och beräknas, så kallas det agiotage*. Hvilken skön definition! Således kan man ej kallas agiotör, när man tager uppgäld på *Riksgäldssedlar*; ty agiotagen lär bara höra till *Bankosedlar*. För att alldeles befria sig ifrån det fula namnet af agiotör, behöfver man således, vid förvexlingen af speciemynt, blott taga *Riksgäldssedlar*, hvarest man sedermera kan tillbyta sig *Bankosedlar*.

Sid. 193. När man skrifver om en händelse, som man icke fullkomligen har begrepp om, och således skrifver på tok, så kan man, till stöd för sin sats, uppge, att författaren, som man vill kriticera, sjelf misskrifvit sig på årtal; i synnerhet när man icke begriper den möjlighet, att man alltför väl kan taga befattning med en sak och influera på andra, utan att just inneha det eller det Embetet, eller att just behöfva afgifva någon egen röst.

Sid. 242. *Naive och gauche*, på en gång, synes vara Journalens eget porträtt. I berättelsen om Aktionerna i Cendrillon förekomma flera andra, högst oanständiga uttryck. Men — Journalen är ej nogräknad i bagateller.

Sid. 531 finner man den osanningen, att Beccaria och Montesquieu yrkat fjäsk i brottmål. Annat måste det väl vara, att söla i onödighet, och annat, att slumpvis dömma på ofullkomliga skäl.

Sid. 541. *Om dumhufvuden blott ägde så mycket vett, att icke vilja synas vara kloka!* Huru kan man anföra en så riktig sats, och sjelf glömma den så ofta!

Sid. 548. *Sjelfvaste.* Se der ett alldeles nytt superlatif. Härnäst får man väl också se de nya orden: *endaste, allenaste, blottaste.* Hvilket original-snille! och hvilken rikedom vinner ej vårt språk med tiden?

Sid. 551. - - - *tjenstfel, hvaraf ett blifvit af vittnen fulltygadt.* Allmänheten känner alldeles icke dessa vittnen, åtminstone icke af den beskaffenhet Lagen bjuder. Men — *fulltygadt!* hvarföre nyttja ett så otäckt ord i en så täck Journal? hvarför icke snarare *fullpyntadt*, som Journalen sjelf så ofta fått erfara?

Sid. 552. *Röfvat posten.* Hvem har sagt, att någon gjort det? Lär er då förstå, kära Journal, skillnaden emellan att göra ett projekt och att göra en gerning.

Sid. 553. *Lagstridiga domar.* Sådane äro alla de domar (utgifne af hvilken makt som helst), som innehålla, tvert emot handlingarna, den osanning, att en part erkänt hvad han bestridt. Då är ju ingen säker.

Sid. 554. - - - *täckes låta mig lefva.* — Ja, gerna för mig; men det kommer an på - - -

Sid. 570. *Jorden behöfver den ädles indignation.* Ja behöfver hon så; i synnerhet då, när dumheter ske och dumheter skrivas och tryckas.

Sid. 665. *Det är bättre att hatas, än föraktas. Se der orsaken till många brott; orsaken, hvarföre så mången, som ej kan skriva en läsbar rad, utmärker sig genom nedriga anfall emot personer eller autoriteter.* Kära Journal, hvarföre har du sjelf så alldeles förglömt denna lexa? Men, du vill sanna Leopolds rigtiga sats, att den, som någonsin skrivit en vettig rad för pressen, vet, att man aldrig gör det onäpst. Hvarföre har du också glömt den andra, på

samma sida?: *Våra critici äro Herkuler i motsatt mening: i stället att rensa Augias stall, anlägga de egna, hvilka 10 Herkuler icke skulle komma ut med att rensa.* — Af alla nya Stall skulle likväl Journal-stället bli det svåraste att rensa; ty det är fullt, ända opp till taket.

Sid. 705. Att gästfriheten i Sverige under hedendomen icke var stor, det bevisas deraf, att Magnus Ladulås i 13:de seklet tillät en resande, att taga med våld hvad han ej kunde få för pengar. — Ett alldeles nytt sätt att bevisa a posteriori. Lika så det följande:

Sid. 762. Tacitus berättar, att Svenskarne hade fartyg utan segel: ergo: kunde Sigurd Rings flotta, några hundra år derefter, icke heller ha segel. — Dalin och Lagerbring tala ingenstädes om Telegrafer: ergo kunde icke heller Telegraf-inrättningen vara känd i Sverige 1811.

Sid 1077 påstås, att en åkare ej bör få bli National-representant. — Hvarför icke? Men smeder, skraddare, skomakare, ha likväl varit det rätt ofta, och bönder alltid. Äro då åkare det sämsta afskrap i Staten? Svara, modige Journal.

Sid. 1078. Svenska Adeln är en kontrollerande mellanmakt. Det vore i visst afseende väl, om så vore; men så står det väl icke i våra Grundlagar. Har Adels-Ståndet mer att säga, än någotdera af de öfriga Stånden? Läs om Regeringsformen, kära Journal; du känner den icke ännu, märker jag.

Samma sida: Regenter kunde skilja Embetsmännen från deras platser, och derföre skulle de icke våga att medverka till de stora ändamålen. — Alltför höfliga uttryck både mot Regenter och Embetsmän. — När sjelfve Gustaf IV Adolf icke gjorde det, så är det visst icke någon fara nu. Är det då Regenten allena, som skall kontrolleras? Männe icke Embetsmän och Folket ofta behöfva det bättre? Vore det icke väl, om Regenten ägde makt, att *summario processu* kunna skilja sig vid en dålig Embetsman? Är det då blott Regenten, som icke vill det stora ändamålet (Landets väl)? Är det då blott Embetsmännen, som icke våga medverka till detta stora ändamål? Hvad skall man då tänka?

Sid. 1079. Återigen: *Svenska Adeln är en mellanmakt emellan Konungen och Folket.* Måne det? Hvarifrån har Journalen hämtat denna osanning? Förmodligen ur sitt stora magasin — luften. Hör icke Adeln till Svenska Folket, eller hör den till någon annan Nation? Är icke Adeln $\frac{1}{4}$ af Folkets representanter? Gifves hos oss någon annan bemärkelse, än — Regering och Folk? Men detta oakadt är man skyldig Svenska Adeln ganska mycken tacksamhet, såsom den der i allmänhet varit styrd af patriotiska tänkesätt, och föregått de andra med hedrande exempel.

Sid. 1180. *Berigtigas.* Här ser man ett nytt ord, stulet från Tyskan; men som i Svenska språket aldrig kan få samma bemärkelse, som Tyska stamordet.

Samma sida: *Tyranners och våldsverkares händer.* Hvad utländske Regenter lära bli smickrade, när de få läsa detta höfliga tillmäle!

Vid den i N:o 250 yttrade sats, att *en taxa borde sättas på tryckta arbeten*, kan man med skäl anmärka, att denna sats vore, att sätta Litteratörer under skråtvång och ställa dem i bredd med bagare, bryggare, slagtare, hyrkuskar och åkare. En författare eller öfversättare (så länge rättigheten, att vara det ena eller andra, icke är ett monopolium inom vissa personer), måste väl rå om sitt arbete och taxera det till hvad han vill, lika med andra artister; ty han skrifver väl icke blott för den orsak, att Boktryckare, Bokhandlare och Pappersbruk skola förtjena. Man skulle på samma grund kunna föreslå taxa på Sergels, Krafts och flera artisters arbeten. På Psalmböcker och Katekeser kunde taxa vara någorlunda lämplig; ty der har författaren ingen pretention: der är frågan blott, att *Boktryckaren* skall bli skadeslös. Skulle nu hvar och en, såsom Litteratur-Journalen utan eftertanke föreslår, få eftertrycka; så skulle ju författaren, för sitt besvär och sin talang (om han *har* någon) få ingenting; ty eftertryckaren behöfde ej högre pris, än blott det, som fordrades för att betala papper och tryckning. Då vore det bättre, att rent ut sälja tryckta arbeten efter viktualie-vigt, liksom makulatur, enär både godt och ondt skulle äga ett lika pris. Jag har väl

sjelf ingenting tryckt; men jag har hört af andra, att man ej har något öfver, om man ej minst får 3 sk. Banko arket, enär papperet är af bättre sorten eller till 6 R:dr. — Det skulle låta rätt illa för litterära öron, att sätta ett lika pris på Kellgrens, Oxenstjernas och Leopolds arbeten, som på Litteratur-Journalen och Dagligt Allehanda, eller Ströskrift utan prenumeration, med flera dylika. Man skulle då förgäfvets vänta, att få läsa någon ny skrift af värde: man skulle blott få se makulatur. Då kunde också Sergels, Rafaels och Rubens arbeten få samma taxa, som gipsbilderna på Drottninggatan och porträtter efter gamla saliga fastrar och mostrar, hvilka efter 100 års förlopp stå så hjertans lika i våra klädstånd. Projektet är verkligen en sann parodi på tidehvarfvets upplysning och smak.

Förf. hade bort fullbörda sitt projekt med det förslag, att författare borde ordentligen *antagas*, endast till ett bestämdt antal, liksom bryggare, bagare, slagtare, hyrkuskar och åkare, och att de borde utgöra ett skrå, der hvar och en skulle vara försedd med mästerbref och få antaga gesäller, alldeles efter skrå-ordning. Vi ha i vårt land nästan alla andra orimligheter, utom denna, och det vore ju bra, att en gång kunna bli fullkomlig. Ville man då, liksom det är tillåtet för skrän, tillika anställa jagt efter fuskare, så kunde mycken oduglighet förekommas i det litterära handverket. Frågan blefve väl kinkig, hvilken som skulle utfärda mästarebrefven? men förmodligen borde det bli Svenska Akademien. Tänk, hvilken gräslig mängd Litteratur-gesäller då skulle bli sysslolöse!

Men — hvarföre har icke Litteratur-Journalen också föreslagit taxa för Bokhandlare? Det hade varit mer i sin ordning; ty det är skamlöst att betala 10, 12 å 15 procent åt Bokhandlaren, för det han säljer ett dagblad eller en bok, deryid han har ingen kostnad och ganska litet besvär, och hvarigenom han ofta förtjenar en lika summa för en skrift, som sjelfva Boktryckaren, hvilken skall löna sina sättare och tryckare, och dessutom, efter nuvarande besynnerliga system, skall stå i ansvar för Anktorn, det Bokhandlaren nådeligen slipper; om icke den förändringen kommer att börjas efter

Riksdagen. För tryckning och sättning af ett ark till 1000 exemplar får Boktryckaren 8 R:dr, Pappersbruket 10 R:dr, och Bokhandlaren, som säljer, 9 R:dr Banko. Således och när 10 misräknings-exemplar och alla de som gratis böra aflemnas, bli inberäknade, åtgå 450 exemplar endast till omkostnader, och i Sverige säljas sällan mer än 5 à 600 exemplar, om icke arbetet är desto bättre, eller också desto dåligare.

En Anonym har insändt en liten skrift, under titel:

Några Tankar i anledning af 12:te frågan i N:o 15 & 16.

Den framställda frågan: *Äro Embetsmännen bättre eller sämre nu, än för 25 à 30 år tillbaka?* åtager jag mig icke att besvara; ty om jag ljuger, så får jag Allmänhetens missnöje emot mig. Säger jag åter sant, så får jag af Embetsmännen umgälla mina synder, om jag skulle komma i olycka, att få någon sak å gånge, som rör mig sjelf, min slägt eller mina vänner. I alla fall skulle åtminstone Litteratur-Journalen slå på sin spruckna larmtrumma; kanske också sjelfva Nya Posten; ty äfven *den* ser miste ibland, ehuru mera sällan. Det är bäst att akta sig: sanningen är ofta farlig. Jag har så många gånger varit fast för min ostyriga tunga: jag skall åtminstone icke bli fast för min så sällan rörliga penna. Denna fråga må således någon *annan* besvara; jag gör det icke. Men parallelen, som Trompeten synes äska i samma fråga, kan jag lättare meddela. Jag är likväl förundrad öfver denna begäran; ty en sådan parallel gör sig sjelf, blott man skaffar sig en *gammal* och en *ny* kalender; och Trompet-Redaktörerne hade således icke bort besvara Allmänheten med en så simpel sak, som deras egen vaktmästare är i stånd att verkställa. För att likväl göra Sällskapet i någon del till viljes, vill jag afskrifva något litet ur en *gammal* kalender; då Sällskapet ur Almanackan för 1812 kan afskrifva något motsvarande. Till exempel: Föredragande i Högsta Domstolen fordom: Hegardt, Kinninmund, Segerkrona, Wallencreutz. Svea Hof-Rätt, fordom: Rosir, Linderstedt, von Post, Asp-